
Jibu maswali yote katika sehemu hii.

3. Baada ya ndoa kufungishwa walii amekupa jukumu la kumuelimisha muoaji na waumini wengine juu ya umuhimu wa ndoa. Bainisha hoja sita (6) utakazotumia katika kufafanua jukumu ulilopewa.
4. Sheria ya kiislamu imegawa makosa katika makundi matatu ili kuondoa mkanganyiko kwa waumini. Chambua kwa ufupi makundi hayo na oneshwa mfano kwa kila kundi.
5. Katika kuadhimisha siku ya watoto duniani sheikh Jarufi alialikwa kueleza haki za watoto kwa mujibu wa uislamu. Ainisha haki sita (6) ambazo ungemshauri Jarufi kuzitumia katika kuwasilisha mada yake.
6. Umewakuta watu wasio waislamu wakidai kuwa haiwezekani kufufuliwa baada ya kufa. Tumia dondoo sita (6) kuwaonesha matukio ya kihistoria yanayoonesha kuwa jambo hilo kwa Allah (s.w) ni jambo jepesi.
7. “Mkataba wa hudaibiya una mafunzo mengi ya namna ya kuishi na wasiokuwa waislamu na huku unatekeleza jukumu la kusimamisha uislamu.” Thibitisha kauli hii kwa kutoa mafunzo sita (6) kutoka katika mkataba huo.
8. Wakati wa Ukhalifa wa Abu Bakar (r.a) baada ya kutawafu Mtume (s.a.w), Dola iligawanyika katika makundi sita ya watu. Bainisha makundi hayo.

Ukurasa 4 kati ya 5

SEHEMU C (Alama 30)

Jibu maswali mawili (2) tu katika sehemu hii.

9. Utafiti uliofanyika katika jiji la Dar es Salaam umebaini kuwa wapo waislamu wanaoswali swala tano lakini bado wanashiriki katika kufanya maovu mbalimbali. Toa sababu tano (5) zinazoweza kupelekea hali hiyo kutokea.
10. Uandishi wa Hadith za Mtume (s.a.w) katika kipindi chake ulikuwa mdogo sana. Toa ufafanuzi uliopelekea hali hiyo kutokea (Toa dondoo nne)
11. Qur'an ilishushwa kwa Mtume (s.a.w) akiwa Makka na baadae Madina, hali ambayo ilisababisha utofauti wa sura zilizoshushwa katika maeneo hayo. Onesha tofauti nne (4) za msingi.

DYAMPAYE.CO.TZ

Past Paper, Notes | Updates, Slides Bureeeee

ANSWERS

3. Baada ya ndoa kufungishwa, bainisha hoja sita (6) kuhusu umuhimu wa ndoa katika Uislamu.

1. Kutekeleza amri ya Allah (s.w): Ndoa ni njia ya kutekeleza mafundisho ya Uislamu kuhusu kuoa na kuolewa.
2. Kulinda heshima na maadili: Ndoa huwasaidia wanandoa kujiepusha na uzinifu na mahusiano yasiyoruhusiwa.
3. Kupata watoto: Ndoa ni njia halali ya kupata watoto na kuendeleza kizazi cha binadamu.
4. Kupata utulivu wa moyo: Wanandoa hupata upendo, huruma na faraja katika maisha yao.
5. Kujenga familia: Ndoa huunda msingi wa familia na jamii yenye maadili mema.
6. Kusaidiana katika maisha: Wanandoa hushirikiana katika kutafuta riziki, kulea watoto na kutatua changamoto za maisha.

4. Sheria ya Kiislamu imegawa makosa katika makundi matatu. Chambua makundi hayo na utoe mfano kwa kila kundi.

1. Hudud: Haya ni makosa ambayo adhabu zake zimeainishwa na sheria ya Kiislamu. Mfano: uzinifu, chini ya masharti ya kisheria yanayotumika.
2. Qisas: Haya ni makosa yanayohusiana na kuua au kujeruhi mtu, ambapo sheria inaweka utaratibu wa haki kwa mujibu wa masharti yake. Mfano: mauaji ya kukusudia.
3. Ta'zir: Haya ni makosa ambayo adhabu yake haijaainishwa kwa kiwango maalumu kama ilivyo katika baadhi ya makosa ya Hudud; adhabu huamuliwa na mamlaka husika kwa kuzingatia sheria. Mfano: udanganyifu ambao hauna adhabu maalumu ya Hudud.

5. Ainisha haki sita (6) za watoto kwa mujibu wa Uislamu.

1. Haki ya kuishi: Mtoto ana haki ya kulindwa dhidi ya kuuawa na madhara.
2. Haki ya kupata jina zuri: Wazazi wanapaswa kumpa mtoto jina lenye maana nzuri.
3. Haki ya kunyonya na kupata matunzo: Mtoto anapaswa kupata chakula, maziwa na mahitaji muhimu.
4. Haki ya kupata elimu: Mtoto anapaswa kufundishwa elimu ya dini na elimu nyingine yenye manufaa.
5. Haki ya kupata malezi bora: Wazazi wanapaswa kumlea mtoto katika maadili mema na kumlinda dhidi ya tabia mbaya.
6. Haki ya kutendewa kwa haki: Watoto wanapaswa kutendewa kwa usawa bila upendeleo usio wa haki.

6. Tumia dondoo sita (6) kuonyesha matukio ya kihistoria yanayothibitisha kuwa kufufuliwa baada ya kufa ni jambo jepesi kwa Allah (s.w).

1. Kisa cha Nabii Ibrahim (a.s): Allah alimwonyesha Ibrahim namna ya kufufua ndege waliokatwa vipande na kuwekwa katika sehemu mbalimbali, kama ilivyoielezwa katika Qur'an 2:260.
2. Kisa cha watu waliokufa kwa miaka mia moja: Allah alimfisha mtu kisha akamfufua baada ya miaka mia moja, kama ilivyoielezwa katika Qur'an 2:259.
3. Kisa cha watu wa pangoni (Ashabul Kahf): Allah aliwalaza vijana pangoni kwa muda mrefu kisha akawaamsha, kama ilivyoielezwa katika Qur'an 18:9–26.
4. Kisa cha watu waliotoka majumbani mwao kwa hofu ya kifo: Allah aliwafisha kisha akawafufua, kama ilivyoielezwa katika Qur'an 2:243.
5. Kisa cha Bani Israil waliotaka kumuona Allah waziwazi: Baada ya kupigwa na radi na kufa, Allah aliwafufua, kama ilivyoielezwa katika Qur'an 2:55–56.
6. Kisa cha Nabii Isa (a.s): Kwa idhini ya Allah, Nabii Isa aliwafufua wafu, kama ilivyoielezwa katika Qur'an 3:49.

7. Thibitisha kuwa Mkataba wa Hudaibiya una mafunzo mengi kuhusu kuishi na wasiokuwa Waislamu na kusimamisha Uislamu. Toa mafunzo sita (6).

1. Kudumisha amani: Waislamu wanapaswa kutafuta amani pale inapowezekana.
2. Kutimiza mikataba: Ni wajibu kuheshimu na kutekeleza makubaliano yaliyofikiwa.
3. Kuwa na subira: Waislamu wanapaswa kuvumilia changamoto kwa ajili ya maslahi ya dini.
4. Kutumia diplomasia: Migogoro inaweza kutatuliwa kupitia mazungumzo badala ya vita.
5. Kuweka mbele maslahi ya Uislamu: Wakati mwingine maamuzi yanayoweza kuonekana magumu kwa muda mfupi huleta manufaa makubwa baadaye.
6. Kuheshimu makubaliano na pande nyingine: Waislamu wanaweza kuishi na wasiokuwa Waislamu kwa kufuata masharti ya amani na haki.

8. Wakati wa Ukhalifa wa Abu Bakar (r.a), dola iligawanyika katika makundi sita ya watu. Bainisha makundi hayo.

Makundi sita yaliyopinga au kuleta changamoto kwa dola ya Kiislamu baada ya kufariki kwa Mtume Muhammad (s.a.w) yalikuwa:

1. Waliokataa kutoa Zakat: Watu waliokataa kulipa Zakat licha ya wajibu huo katika Uislamu.

2. Walioritadi: Watu walioacha Uislamu baada ya kufariki kwa Mtume (s.a.w).
3. Wafuasi wa manabii wa uongo: Watu waliomfuata mtu aliyedai utume baada ya Mtume Muhammad (s.a.w).
4. Wafuasi wa Musaylima al-Kadhdhab: Walimuunga mkono Musaylima, aliyedai kuwa nabii.
5. Wafuasi wa Tulayha al-Asadi: Walimuunga mkono Tulayha katika madai yake ya utume.
6. Wafuasi wa Sajah bint al-Harith: Walimuunga mkono Sajah, aliyedai utume.

Tanbihi: Mgawanyo wa makundi katika Swali la 8 unaweza kutofautiana kulingana na kitabu cha kiada. Hivyo, orodha hii inapaswa kulinganishwa na maelezo yaliyotolewa katika somo lenu.

SEHEMU C — Jibu maswali mawili (2) tu

9. Toa sababu tano zinazoweza kusababisha Waislamu kuswali swala tano lakini bado wakafanya maovu.

1. Kukosa unyenyekevu katika swala: Mtu anaweza kuswali bila kutafakari maana ya maneno na matendo ya swala.
2. Kukosa elimu ya dini: Kutokujua athari za maovu kunaweza kumfanya mtu aendelee kuyafanya.
3. Kufuata marafiki wabaya: Marafiki wenye tabia mbaya wanaweza kumshawishi mtu kufanya maovu.
4. Kufuata matamanio ya nafsi: Mtu anaweza kushindwa kujizuia na tamaa zake licha ya kujua mafundisho ya dini.
5. Kukosa kumcha Allah (s.w): Udhaifu wa imani na kutokukumbuka uwajibikaji mbele ya Allah kunaweza kumfanya mtu atende maovu.

10. Toa ufafanuzi wa dondoo nne zilizosababisha uandishi wa Hadith za Mtume (s.a.w) kuwa mdogo sana katika kipindi chake.

1. Hofu ya kuchanganya Hadith na Qur'an: Kulikuwa na tahadhari ya maandishi mengine yasiye yakachanganywa na Qur'an wakati wa kushuka kwa wahyi.
2. Kipaumbele cha kuhifadhi Qur'an: Waislamu walielekeza juhudi kubwa katika kuhifadhi na kuandika Qur'an.
3. Kutegemea kumbukumbu: Waarabu wengi walikuwa na uwezo mkubwa wa kuhifadhi taarifa kwa kukariri.
4. Upungufu wa vifaa vya kuandikia: Vifaa vya kuandikia vilikuwa vichache na tofauti na vilivyopatikana katika vipindi vya baadaye.

Tanbihi: Hizi ni sababu zinazotolewa kwa ufupi katika maelezo ya kawaida ya somo. Historia ya uandishi wa Hadith ina maelezo ya ziada, ikiwemo kuwepo kwa baadhi ya maswahaba walioandika Hadith kwa idhini ya Mtume (s.a.w).

11. Onesha tofauti nne (4) za msingi kati ya sura za Makka na sura za Madina.

Sura za Makka

Sura za Madina

1.	Zilishushwa kabla ya Hijra ya Mtume	Zilishushwa baada ya Hijra ya Mtume (s.a.w).
(s.a.w).		
2.	Mara nyingi huzungumzia Tawhidi na kumpwekesha Allah. uhusiano wa kijamii.	Mara nyingi huzungumzia sheria, ibada na
3.	Hutilia mkazo kufufuliwa, Siku ya Mwisho na Akhera.	Hueleza kwa kina sheria za familia, urithi na shughuli za kijamii.
4.	Mara nyingi zina aya fupi zenye msisitizo na mkubwa.	Mara nyingi zina aya ndefu zinazoeleza sheria kanuni mbalimbali.

Kumbuka: Tofauti hizi ni za jumla; si kila sura inafuata sifa zote zilizoordheshwa. Uainishaji wa Makka na Madina unategemea hasa kama sura ilishushwa kabla au baada ya Hijra, si eneo pekee.